

ר' יונתן נותן מלא קומצו לתוך ספל מים שקע רובו חייבת ואם לאו פטורה, ר' יונה בעי מעתה מה ששקע יהא חייב ומה שלא שקע פטור, אלא ברוב פרידה ופרידה, ע"כ. למדנו מכאן פי' משתצמח לזרעים כמו שאמרנו. ולמדנו ג"כ שמשנתנו לענין חיוב ופטור מעשרות היא. ומיהו אפשר דגבי תלתן אפילו לענין חדש וישן אזלי' בה בתר צמיחה לזרעים, מכיון שזרעו לזרע, ולא אזלינן בה בתר לקיטה, וכדאמר שמואל לקי' ⁸⁵⁰ גבי פול המצרי שזרעו לזרע הכל הולך אחר גמר פרי ⁸⁵¹. ותו גרסינן התם בירושלמי ⁸⁴⁸ א"ר זירא כתיב ⁸⁵² עשר תעשר את כל תבואת זרעך דבר הזורע וצומח ⁸⁵³ פרט לפחות משליש שאינו צומח ע"כ. ולמדנו ממנו שאף תבואה כך דינה משתצמח לזרעים, דההיא שעתא הוי גמר פרי, אלא דקים להו לרבנן דכשהביאה שליש מטיא להאי שיעורא, אבל בתלתן לא יכלו לתת בו שיעור ידוע אלא שאמרו דרך כלל משתצמח לזרעים ⁸⁵⁴.

חדש וישן ⁸³⁹. וליתא, דהא זיתים דינם ככל אילן שהולכין בו אחר חנטה לענין חדש וישן ⁸⁴⁰. ותו דהא מתניתין בדוכתא ⁸⁴¹ לא נשנית לענין חדש וישן אלא בענין חיוב ופטור מעשר ⁸⁴², וכן מפרש אותה בירושלמי ⁸⁴³ (ד) לענין עונת המעשרות, לומר שאם לקטו קודם זמן זה אינו פרי ואין עליו חיוב מעשר כלל, וזהו עונת המעשרות. ולשון אחר וענין אחר גורן המעשרות, וזהו בפירות שהן בני מעשר שהגורן קובעם למעשר לאכול מהם עראי, כגון מירוח לתבואה או ראיית פני הבית וכיוצא בו. הילכך לענין חדש וישן אפשר דתלתן דינו כשאר ירק ⁸⁴⁵ דאזיל בתר לקיטה וכן עיקר ⁸⁴⁶. והא דקתני משתצמח לזרעים. פירש"י משעה שהזרע צומח בתוכו. ואין הלשון מתיישב לפי זה, וגם בירושלמי לא פי' כן, אלא משתתבשל כל כך שאם זורעין אותה תצמיח ⁸⁴⁷, דבהאי שיעורא הוי גמר פרי. ובלשון הזה אמר' שם בריש פ"ק דמעשרות ⁸⁴⁸ על הא מתניתין כיני מתניתא כדי שתזרע ותצמח כיצד הוא בודק ר' שמואל ⁸⁴⁹ בשם

התלתן מין קטנית. ⁸⁴⁶ עי' בפסקא הבאה ובהע' ⁸⁶³. ⁸⁴⁷ וכ"כ ר"ח, וכ"כ תוס' ד"ה משתצמח. ⁸⁴⁸ ה"ב. ⁸⁴⁹ לפנינו נוסף: בר נחמן. ⁸⁵⁰ יג, ב. ⁸⁵¹ עי' מש"כ רבנו לעיל בסוף הפסקא הקודמת ולקמן בסוף הפסקא הבאה. ⁸⁵² דברים יד, כב. ⁸⁵³ עי' ר"ח שביאר את דרשת הירושלמי. ⁸⁵⁴ רבנו בא ליישב את קושית התוס' יו"ט בפ"א מתרומות ה"ה שהקשה על הירושלמי דאמאי פסיק התנא תבואה וזיתים מהתלתן ויהיב שיעורא משיכניסו שליש. ועי' מתוך רבנו דבתבואה וזיתים יכלו חכמים לתת שיעור מסויים דהיינו כשהביאה שליש, אבל בתלתן לא יכלו לתת בו שיעור ידוע, כלומר באיזה גודל הוא מצמיח לזרעים, ולכן אמרו משתצמח לזרעים (ועי' מאירי). והנה תירוצו זה לא יתכן לשיטת התוס' ד"ה התבואה שדעתם היא דכל השיעורים שנאמרו במשנה במעשרות הוא סימן להבאת שליש, והבאת שליש הוא השיעור שנאמר בכל המינים, (ורבנו בפסקא הבאה חולק עליהם), וא"כ הדרא קושית התוס' יו"ט לדוכתא דאמאי חילקה המשנה בין תלתן לתבואה וזיתים. ובתוספות רעק"א בתרומות שם כתב על קושית התוס' יו"ט וז"ל לע"ד בהדיא מבואר בתוס' פ"ק דר"ה דף יב ובר"ש פ"ב דשביעית דבכל מילי שיעורו בהבאת שליש ומטעם דבעינן שזרעה ומצמחת, אלא דבכולהון אפשר ליתן סימן להבאת שליש (והיינו בתלתן דיש לידע אם זרע ומצמחת כמ"ש הרע"ב שם שנותן לתוך המים ששוקעת רובה במים ידוע שמצמחת) ובאינך נקט מתני' סימנים ורק בתבואה וזיתים אין לידע אימתי הגיע לזרעה ומצמחת ולית בהם סימן דשוקעת כמו בתלתן, והכל ניחא, עכ"ל. הנה תירץ את קושית התוס' יו"ט לפי התוס', וכתב איפכא מדברי רבנו, דרבנו כתב דבתבואה וזיתים יש סימו ובתלתן

ושאר פוסקים. ⁸³⁹ וכן משמע ברמב"ם, ועי' תוס' רעק"א ריש מסכת מעשרות שתמה עליהם. ועי' מקדש דוד סי' ס שיישב את שיטת הרמב"ם. ⁸⁴⁰ זו שיטת רבנו, וכ"כ רבנו לקמן ד"ה התבואה. וכן דעת הריב"ן עמ' קמט. אולם מתוס' ד"ה התבואה מבואר דס"ל דזיתים דינם לגבי חדש וישן ושביעית בהבאת שליש, ורק ענבים בכלל כל אילן דומנו הוא בחנטה. וכן דעת ח"י הר"ן לקמן יד סוע"א דבזיתים אזלינן בתר שליש ור"ה שלהם תשרי. ודעת תוס' ישנים לקמן שם בזיתים דאזלינן בתר שליש ור"ה שלו ט"ו בשבט. ויש להביא ראיה לשיטת רבנו מלקמן טו, ב דאמרינן התם כגון דקלים וזיתים וחרובין אע"פ שחנטו פירותיהן קודם ט"ו בשבט. ומבואר דאזלינן בזיתים בתר חנטה. ועי' תוס' שם ד"ה כגון שהתקשו בזה. ועי' תוס' ישנים שם. וגם תוס' ופסקי הרי"ד התקשה בזה ודעתו דזיתים וענבים שיעורם בתר שליש, וכתב שם דשליש של זיתים הוא שעת לקיטה עיי"ש. ⁸⁴¹ במסכת מעשרות פ"א מ"ג. ⁸⁴² מדברי הרמב"ם מבואר שאף מתניתין בדוכתא נשנית לענין חדש וישן. אבל ברש"י א"א לומר כן משום דעל יתר השיעורים שנאמרו שם התאנים משיבכילו וכי' מודה רש"י דלענין חיוב ופטור מעשר נשנו, שהרי כתב כאן בר"ה מנא הני מילי דכל האילנות מלבד זיתים וענבים אזלינן בתר חנטה לענין שנת המעשר, וא"כ בהכרח דהשיעורים שנאמרו במשנה שם לענין חיוב ופטור מעשרות נשנו, וא"כ קשה קושית רבנו דאף משנה זו דתלתן וכי' לענין חיוב ופטור מעשרות נשנו. (והגרעק"א שם השווה את שיטות הרמב"ם ורש"י וצ"ע). ועי' מש"כ הרי"ד בפסקיו ותוספותיו. ⁸⁴³ מעשרות פ"א סוף ה"א. ⁸⁴⁵ רש"י כתב שהוא מין תבלין. ועי' במתרגם ובהגהות הב"ח. וברש"י כת"י:

לכלל שלימות, ומעצמו הוא ממשיך יניקתו וגומר פריו מכאן ואילך. הילכך אע"פ שהפרי עצמו לא קבל שלימות להיות גמר פרי לענין עונת המעשרות, [דלענין עונת המעשרות] השתא הוא דבעי' גמר פרי בפועל וליכא, אבל בדברים אלו מעתה יש לו שלימות גמר פרי בכח, ולפיכך די לו בכך. אבל תבואה עד שלא הביאה שליש אין חשוב שיהא לה שום שלימות ואפי' בכח, כי אין לה גוף עיקרי ניטע בארץ לקבל עצמו יניקה ושרף מעתה לגמור בהם פרי שלה מכאן ולהבא, וטעם נכון הוא, וכן פרש"י⁸⁶⁰. ועוד היה הוא נ"ר אומר כי הטעם שקבעו חכמים שבט ר"ה לאילן וקבעו תשרי לתבואה, מפני שהאילן שתה רוב גשמי שנה עד שבט כדמפרש ואזיל תלמודא לקמן⁸⁶¹. אבל התבואה צריכה כל גשמי שנה עד שתתבשל היטב לפיכך קבעו לה תשרי⁸⁶², וכל הדברים האלו הכתוב מסרם לחכמים כרוב דינין של תורה.

ונראין דברים דהא דתנן התלתן משתצמח לזרעים הנ"מ כשזרעו לזרעים, א"נ זרעו לירק לאכילה ונמלך עליו לזרעים, הילכך אזלינן בה בתר גמר פרי, אבל לקטו בעודו ירק לאכילה דינו

והא דקתני תבואה וזיתים משיביאו שליש. לענין עונת המעשרות דמיירי מתניתין הוה אותם התנא, דמקמי הכי אם תלשם אינו חייב לעשרם דלא חשיבי פרי, ואין כן בשאר אילנות אלא כל א' וא' נתנו לו חכמים שיעור, יש משישחירו ויש משישלשלו והרבה גוונים אחרים מפורשין שם⁸⁵⁵. ומיהו תבואה הולכין בה אחר שליש לכל דבריה, כגון לענין שביעית ולענין חדש וישן ולענין שניה ושלישית [ושביעית] וכדמוכח לקמן⁸⁵⁶. וגורן המעשרות פשיטא דלא שייך בהא⁸⁵⁷, אלא כל דבר ודבר יש גורן שלו שקובעו למעשר, כגון מירוח לתבואה או ראיית פני הבית⁸⁵⁸, וכן לכל א' וא' לפי מה שהוא⁸⁵⁹, אבל זיתים לענין חדש וישן ושניה ושלישית ושביעית דינו כשאר אילנות שהולכין בהם אחר חנטה⁸⁶⁰.

[אחר חנטה]

וא"ת מפני מה הלכו באילנות לכל דיניהן בתר חנטה חוץ מעונת המעשרות, והלכו בתבואה אחר שליש לכל דבריה. ואומר מורי הרב נ"ר שהאילן שכבר הוא גדול וניטע ושרשו בארץ גזעו שותה ומתרוה בכל גשמי שנה, ומשהגיע לחנטה כבר קבל כל יניקתו הצריכה להביא הפרי

[אחר חנטה]

דהא דבעינן שליש הוא משום שזהו השיעור שראוי לאכילה, כמבואר להדיא בסוף דבריהם, אמנם התוס' הביאו את הירושלמי, אולם הם הביאוהו לראיה לדבריהם דכל הפירות שיעורם בשליש, וראיתם מהסיפא של הירושלמי, עי' תוס' הרא"ש שלא הביא כלל את הרישא של הירושלמי. גם לשון התוס' שכתבו דגבי התלתן משתצמח דריש לה רבי זעירא, צ"ב. ועי' רי"ד בפסקיו ובתוספותיו. 855 דעת תוס' הנ"ל דכל אילנות שיעורם בשליש, והסימן שנחנו בהם חכמים משישחירו וכו', הוא שיעור הבאת שליש שלהם. אולם תוס' ישנים סוברים דענבים משהבאישו הוא קודם הבאת שליש עיי"ש, וכן דעת ח' הר"ן. גם הר"ש בשביעית פ"כ מ"ז בתירוקן הראשון סובר דהבאישו אין זה הבאת שליש. אולם בא"ג כתב בדברי התוס' כאן. 856 יג. ב. 857 בהבאת שליש. 858 בבא מציעא פז סע"ב. 859 כדאיתא במסכת מעשרות פ"א מ"ב ולהלן. 860 ד"ה מנא הני מילי. (ולקמן יד, א). אולם לשיטתו אכתי צ"ע אמאי אזלו רבנן באילן בתר חנטה, ואף שסברא הוא וכמש"כ רש"י דגדל על מי שנה שחנט בה, אולם מ"מ הא טעם זה ישנו גם בזיתים וענבים ואע"פ כן אמרה תורה דאזלינן בתר שליש, וא"כ אמאי חילקו חכמים שאר אילנות מזיתים וענבים. ועי' מש"כ בזה ח' הר"ן לקמן יד סע"א. 861 עי' לקמן יד, א. 862 המקדש דוד שם הקשה דגם אילן צריך כל גשמי שנה מדאמרינן פ"ג דתענית מתריעין על האילנות בפרס הפסח, וכתב רבנו שם דמיירי שירדו גשמים כרביעה לצמחים ולאילנות אך כשיגיע פרס הפסח הם צריכים לרביעה

אין סימן, והרעק"א כתב איפכא דבתלתן יש סימן ובתבואה וזיתים אין סימן. והנה הסימן שכתב הגרעק"א הוא הסימן שאמרו בירושלמי שהביא רבנו לעיל, (ולכאורה צ"ע על רבנו שכתב דבתלתן לא יכלו לתת בו שיעור ידוע), אולם במשנה לא נזכר שום סימן, והנה הירושלמי נתן ג"כ סימן לשליש, הובא בתוס' ישנים וחי' הר"ן כאן (ועי' ירושלמי שביעית פ"ד ה"ז ובראב"ד בהשגות פ"ב ממעשר ה"ה) דהוא שליש מגודלו הרגיל. (ועוד דהסימן שנזכר בירושלמי אינו כשאר הסימנים שנזכרו במשנה שניכרים בפרי עצמו). וא"כ הדרא קושיא לדוכתא. וגם דברי רבנו צ"ע דכשם דשליש צריך מדידה ה"נ תזרע ותצמיח ניתן למדידה וכמו שאמרו בירושלמי. ואולי אפשר דבזיתים ותבואה היה ידוע להם בטביעות עין גודלו של שליש, אבל בתלתן לא היה ידוע בטביעות עין אלא ע"י מדידה במים. (וכ"כ הרשב"א וחי' הר"ן דבתלתן אין הבאת שליש ניכרת כל כך כמו בתבואה וזיתים. עיי"ש שבאו לתרץ את הקושיא דאמאי לא תנא בתלתן הבאת שליש דומיא דתבואה וזיתים. אולם ברמב"ם פ"ב מתרומות ה"י לכאורה מבואר דאף בתבואה וזיתים אין הבאת שליש ניכרת, שכתב שם: ומניין יודע [בתבואה וזיתים אם הביאו שליש] כל שזרעה ומצמחת בידוע (שהביאה שליש). כן צ"ל לשיטת התוס' שכתבו דכולהו שיעורין בשליש. ולדעת רבנו דתלתן אין שיעורו בשליש, יותר ניחא, דיתכן דאין לו גודל חיצוני קבוע שנוכל לומר עליו שהוא נזרע וצומח. (ומש"כ הגרעק"א בשיטת התוס' דהא דבעינן שליש הוא משום דבעינן שתהא זורעת ומצמחת, הנה בתוס' לא כתבו בהדיא כן, ובדבריהם מבואר

הנקצר בחג הסוכות מן השנה שיצאת הוא נדון, דקים להו לרבנן דכל תבואה שנקצרת בחג בידוע שהביאה שליש קודש תשרי.

א"ל ר' ירמיה וכו'. פי' וכי קים להו לרבנן כל כך בשיעורא דאילו הוה פחות משליש כלל אינה נקצרת בחג, עד שסמכו בזה לחלק בכמה דינין בין שליש לפחות משליש.

א"ל לא אמינא לך לא וכו'. כלומר לפקפק בשיעורי חכמים כמו שאומ' דברים חיצוניים.

כל שיעורי⁸⁷³ חכמים כך הם. פי' עכ"פ כל מדות חכמים כך הם, שאי אפשר לדקדק בשיעורם על השיעור הצריך ממש לא פחות ולא יתר, ואם באנו לדקדק כן אי אפשר לתת שום שיעור ידוע לשום דבר, כי לעולם היה לאדם יכולת לדקדק ולומר בכל שיעור שאין מעלה ומוריד בו לפחות או להוסיף ממנו משהו, ונמצאו כל השיעורין מתבטלין. וכדמפרש ואזיל ממקוה וטומאת אוכלין.

הדר אמר וכו' דודאי⁸⁷⁴ קים להו. כלומר שזה דבר טבעי הוא ואפשר להעמידו על שיעור דבר מצומצם לא פחות ולא יותר.

דבעו מיניה חבורה^{874*} וכולי. פירוש דמשמע להו דביאה האמורה בעומר היינו לאלתר ולא לאחר שכבשו וחלקו, וא"כ מהיכן אקרבוה.

וכ"ת⁸⁷⁵ וכו'. פי' וליכא למימר שמא אקרבוה מתבואת בני גד ובני ראובן שהביאו עמהם, דהא מצוה להביא מן הקמה⁸⁷⁶.

ומג"ל⁸⁷⁷ דאקרבוה דלמא לא אקרבוה כלל. או משום דביאה האמורה בתורה לאחר ז' שכבשו וז' שחלקו הוא, או משום דלא הוה אפשר להו, דלא היה להם עומר לאקרובי.

ומהדרין לא ס"ד דכתיב וכו'. פי' דממחרת הפסח היינו יום שני של פסח, שהוא מחרת אכילת הפסח⁸⁷⁸. והקשו בתוספות⁸⁷⁹ בשם הראב"ע והלא ממחרת הפסח היינו יום ראשון

כשאר ירקות לחיוב המעשרות ולכל דבר⁸⁶³. התבואה והזיתים משיביאו שליש מנה"מ. פי' מדחזינן דמייתי ראייה מענין שביעית שמענין דלאו בזיתים איירינן, דההוא בתר חנטה הוא לשביעית ככל האילנות⁸⁶⁴, אלא לענין תבואה שקלי' וטרי' דקים לן שדינה בשליש לכל דבריה, שאין לחלק בדיני תבואה בזה, ולכלם ראוי להיות זמן אחד שהוא שלימות פרי, ופוק חזי בכולה שמעתא דכולהו קראי דמייתי' לענין תבואה נינהו. ונראה דעונת המעשרות לזיתים שהלכו חכמים אחר שליש לפי שסמכוהו לתבואת דגן ששוה לו למעשר מן⁸⁶⁵ התירוש, ולפי שראו שאף הם משליש ואילך חשיבי גמר פרי⁸⁶⁶, והיינו דנקטינן לה הכא סתמא, ואתבואה בעי' דאורייתא ממש, ואזיתים לאסמכתא דאסמכוהו רבנן אתבואה. ומייתי' לה מקץ שבע שנים למועד שנת השמטה בחג הסוכות (הזה) מאי⁸⁶⁷ עבדתא דהא שמינית היא אלא לומר לך כל תבואה וכו'. וקים להו לרבנן דהיינו שהביאה שליש קודם תשרי.

[יג, א] ופרכינן ודילמא⁸⁶⁸ אע"ג דלא עייל כלל אמר רחמנא תשמט ואזיל עד חג הסוכות. פי' שלא לעבוד עבודה מדין תוספת שביעית⁸⁶⁹, דאילו לאוסרה לגמרי כפירות שביעית לא היה במשמע, כיון דלא עייל כלל. והיינו דנקטינן האי לישנא דתשמט ואזיל עד חג הסוכות, וכן פרש"י. אבל כי מוקמינן לה כשהביאה שליש בשביעית, לגמרי אסרינן לה לתבואה לעולם כפירות שביעית ממש⁸⁷⁰.

ומהדרין לא סלקא דעתך. כלומר דמיירי בשלא הביאה כלל. דכתיב קרא אחרינא⁸⁷¹ וחג האסיף בצאת השנה, מאי אסיף אילימא חג הבא בזמן אסיפה, למה לי [קרא] הא כתיב האי ענינא בסיפא דקרא באספך את מעשיך, ותרתי למה לי. אלא ע"כ⁸⁷² מאי אסיף קציר. וקמ"ל דקציר

אחרת, ומוכח דאין האילנות מסתפקים בגשמים עד שבט. אלו דבריו. ואולי הגשמים שלפני הפסח הצריכים לאילנות הם לתועלת האילנות ולא לתועלת הפירות, שהם גדילים על גשמים של רביעה ראשונה. 863 המקדש דוד סי' ס סוף סק"ב הקשה דהא בעירובין כח, א אמרינן דתלתן אם חשב עליו לירק בטלה דעתו אצל כל אדם, וזרעו חייב במעשר וירקו פטור. 864 ע"י לעיל הע' 840. 865 אולי צ"ל יותר מן התירוש. 866 ותוס' כתבו דזיתים ותבואה חשיבי פרי אף לפני שהביאו שליש, אלא דגזירת הכתוב דשיעורם בשליש. 867 לפנינו: שנת השמיטה מאי עבדתיה בחג הסוכות. ועי' דק"ס.

868 לפנינו: ודילמא לא עייל כלל וקאמר רחמנא תשמט ותיזיל. 869 ע"י בדברי רבנו לעיל ט, א ד"ה וקציר. 870 והיינו דנקטינן לישנא אתה נוהג בו מנהג שביעית בשמינית. 871 שמות כג, טז. 872 ע"כ" ליתא לפנינו. 873 לפנינו: מדות. 874 לפנינו: אלא, במקום דודאי. 874* כג' כ"מ בדק"ס. 875 לפנינו: אם תאמר. 876 מנחות עא, א. ועי' מש"כ בזה חי' הר"ן המאירי ותוס' רי"ד. 877 לפנינו: ממאי דאקריבו דלמא לא אקריבו. (ותיבת "כלל" ליתא, אך כ"ה בגליון כ"ב בדק"ס). וגי' מנלן כ"ה בכל הגמ' כת"י בדק"ס. 878 כז פי' תוס' ד"ה

בשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמה לחה מהו שתהא אסורה משום חדש, א"ל ולמה לא, עד כדון לחה ואפילו יבישה ואפילו⁸⁸⁴ קצורה, א"ל ואפילו קצורה, מעתה אפילו חטים בעליה, כן אנו אומרים לא אכלו ישראל מצה בלילי הפסח, א"ר ירמיה⁸⁸⁵ מאן דנפקית תהיתי דלא אמרית ליה שניא היא שמצות עשה דוחה את לא תעשה, על דעתיה דר' יונה ברו⁸⁸⁶ אמר(ה) מ"ע דוחה את לא תעשה אע"פ שאינה כתובה בתורה בצדה ניחא, על דעתיה דר' יוסה ברו⁸⁸⁶ אמר אין מצות עשה דוחה את לא תעשה אלא א"כ היתה כתובה בצדה, ממה שהיו תגרי גוים מוכרים להם וכו' ישמעאל (כו) [ד] אמר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר י"ד שנה נאמרו ז' שכבשו וז' שחלקו, התיב ר' אבון בר כהנא והכתיב⁸⁸⁷ ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי לאו בששה עשר⁸⁸⁸, התיב ר' אלעזר ברו' יוסי קומי ר' יוסי והכתיב⁸⁸⁹ ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לאו בט"ו יצאו. ע"כ בירושלמי.

אבל בגמרא דילן פשיטא להו ובמס' קדושין בפ"ק⁸⁸⁹ דממחרת הפסח היינו יום י"ו, ופשיטא להו בכל דוכתא דמ"ע דוחה את ל"ת אע"פ שאינה כתובה בצדה, וכדאיתא בכמה דוכתי⁸⁹⁰, ופשיטא להו נמי דביאה זו לאלתר היא כדמוכחא שמעתין. וא"ת הא דאכול חדש ביום י"ו מנ"ל דמשום דאקרוי עומר הוא, דילמא עיצומו של יום התיר להם. וי"ל דא"כ לא היו אוכלין עד יום י"ז, דקיימא לן דהא דכתיב עד עצם היום הזה עד ועד בכלל, כדאמרי' במנחות⁸⁹¹ אבון לא הוה אכיל עד אורתא דשיבסר נגהי תמנסר ס"ל כר' יהודה דעד ועד בכלל לאיסורא, וחייש לספיקא דשיבסר⁸⁹².

מהיכן אקרוי א"ל כל שלא הביא שליש ביד גוי.

של פסח, כדכתיב באלה מסעי⁸⁸⁰ ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה, וזה היה ביום ט"ו בניסן שהוא יום ראשון של פסח, ומאי דכתיב ממחרת הפסח היינו בקרו של אכילת הפסח, וכדכתיב⁸⁸¹ אם אינך ממלט את נפשך הלילה מחר אתה מומת, שפי' בבקר אתה מומת. א"נ בעי מימר ממחרת שחיתת הפסח שהיתה ב"ד, ומחרתו ט"ו. ואמרו כי ר"ת תירץ לו דקרא הכא תרתי קאמר, ויאכלו מעבור הארץ דהיינו תבואה ישנה ממחרת הפסח, ומצות וקלוי דהיינו תבואה חדשה אכלו בעצם היום הזה דהיינו יום י"ו, כדכתיב⁸⁸² ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה. ולפי תירוץ זה יש ליישב כן הפסוק ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח, מצות וקלוי בעצם היום הזה. ומאי דנקטי' בשמעתין הראיה ממחרת הפסח לאו דוקא, אלא כיון דנפקא לן מסיפא דקרא דהכי דינא, נקטי' ראייה מפשרטיה, והכי אורחא דתלמודא בכמה דוכתא דלא דייק בעיקר קרא דנקיט, ונקיט קרא [הפשוט] במקום קרא אחרינא.

ויותר נ"ל כדברי המפרש דודאי ממחרת הפסח לפום קושטא דלישנא מחרת אכילת הפסח משמע, ויום של אחריו משמע לשון מחר ומחרת בכל דוכתא, ולא משמע בבקר, אלא שבמיעוט מקומות לא דייק קרא ונקט קרא משום בוקר, כההיא דמחר אתה מומת, ודכותה ממחרת הפסח דאלה מסעי. או דבעי למימר ממחרת שחיתת הפסח, ולא דק קרא בלישניה, משום דמלתא דמפרסמא היא דבט"ו בניסן יצאו, הא כל היכא דליכא הכריחא לא משמע אלא ממחרת אכילת הפסח דהיינו יום י"ו.

ובירושלמי דמס' חלה פ"ב⁸⁸³ אפליגו בהא מלתא, דגרס' התם ר' יונה בעי קומי ר' ירמיה

מובן מה התיב ר' אבין שמוכח שאכלו חדש בחמשה עשר לפני הקרבן העומר, הרי כו"ע מודו דהיו מותרים בחדש או משום דעשה דוחה ל"ת, או משום דעדיין לא נצטוו, וגם לא מובן מה התיב ר' אלעזר דהרי גם ר' אבין מפרש על ט"ו. ואת גירסת הר"ש יש ליישב דהוא גורס: ולא בחמשה עשר, והקריאה בניחותא, דבששה עשר אכלו ולא בחמשה עשר, א"כ לא אכלו מצות בפסח. ובדברי ר' אלעזר הקריאה היא בתמיה "לא בט"ו יצאו" וא"כ מוכח דממחרת הפסח היינו ט"ו ולא י"ו. ובט"ו אכלו חדש. 889 לח, א. 890 יבמות כ, א פד, א סנהדרין יט, א. 891 סח, ב. 892 עי' תוס' ד"ה ומהיכן. (ותוס' ישנים סד"ה ממחרת).

דאקריבו. ורש"י פ"י ממחרת הפסח ממחרת יום ראשון של פסח. וכן פ"י תוס' ישנים בשם ר' יצחק. 879 הנ"ל. 880 במדבר לג, ג. 881 שמואל א' יט, יא. 882 ויקרא כג, יד. 883 ה"א. והובא בתוס' הנ"ל. 884 לפנינו שם: א"ל ואפילו יבישה ואפילו קצורה מעתה וכו'. 885 לפנינו: א"ר יונה. וכ"ה בתוס'. 886 לפנינו: דו אמר. 887 יהושע ה, יא. 888 כ"ה לפנינו שם, וכ"ה ברשב"א ובתוס' הרא"ש. ובתוס': לאו בט"ו. וכ"ה בר"ש חלה פ"ב מ"א. ונראה שט"ס הוא בתוס', (וגם בר"ש כשמפרש את הירושלמי כותב: י"ו). דהרי תוס' באו לומר שנחלקו בירושלמי בממחרת הפסח אם הוא ט"ו או ט"ז. וגם לא

ר' זירא אמאי דהדר ואמר רב אשי התם מגרנך ולא כל גרנך. ומיהו לא נהירא, כי לא היה ר' זירא בדורו של רב אשי. והנכון דהתם לאו נרגא מעליא קאמר, דהא יין קרוש הבא משניר לא שכיח, אלא ת"ק הא מלתא הוה בידן בלא שום קושיא, ואתא ר' ירמיה ושדא בה פרכא דלא⁹⁰¹ בעא למסמך עלה. תוס'⁹⁰².

[יג, ב] תנן התם האורז והדוחן והפרגין וכו'. פי' דאזלינן בהו בתר השרשה לענין שניה ושלישית ולענין שביעית.

אמר (רבא) [רבה]⁹⁰² *אמור רבנן וכו'. או מדרבנן לגמרי כגון לקיטה דמעשר ירק, או אמור רבנן אדינא דאורייתא דגמירי הכי או דנפקא להו מקראי, כגון תבואה וזיתים בתר שליש. והא דנקטינן הכא תבואה וזיתים בתר שליש, אגב שיטפא דמתני' דלעיל נקטי' הכא זיתים, ולא בדוקא, דהא לענין שניה ושלישית ולענין שביעית דאירינן הכא אין הולכין בזיתים אחר שליש⁹⁰³. ודכותה בתלמודא כדתנן באלו הן הלוקין⁹⁰⁴ גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, והא ודאי חלוצה דרבנן היא. וכן במס' מגילה⁹⁰⁵ הואיל והעם מתפללין בו בתעניות ובמעמדות, דמעמדות אגב שיטפא, וכדפרישנא התם⁹⁰⁶ בס"ד.

אמר רבה מתוך שעשוין פרכין פרכין אזור רבנן בתר השרשה. פי' לפי שלוקטין ומפרכין היום מעט ולמחר מעט, אי הוה אזלינן בתר שליש⁹⁰⁷ או בתר לקיטה אתו (למשרש) [למפרש] מן החדש על הישן או להפך, הילכך הלכו בהם אחר השרשה, שהכל משריש כאחד. וא"ת והלא מ"מ

דכי כתיב קצירכם ולא קציר גוי היינו משהביא שליש, שקודם לכן לא נקרא קציר⁸⁹³. הא דאמרינן סוף סוף בה' יומי מי קא מליא. ה"פ, מי קא מליא כדבעינן לעומר דבעינן כרמל רך ומלא.

אלא ארץ צבי כתיב בה. פי' שממהרת לבשל פירותיה כצבי שהוא קל ברגליו. ואע"ג דבפ' בתרא דכתובות⁸⁹⁴ דרשי' ארץ צבי לדרשה אחרינא⁸⁹⁴ *, כולהו איתנהו. וא"ת ואי ארץ צבי היא לבשל פירותיה בה' יומי ואע"ג דלא עייל כלל, היכי אמרינן לעיל⁸⁹⁵ דקים להו לרבנן דכל תבואה שנקצרת בחג בידוע שהביאה שליש לפני ר"ה, דאיכא ט"ו יום⁸⁹⁶. וי"ל דלגבי עומר בעינן רך ומלא שפיר מליא בד' וה' יומי, ברם לקצירה לקיום בעינן ט"ו יום אע"פ שהביאה שליש, כדי שתתבשל הרבה⁸⁹⁷.

מתקיף וכו'. פי' וכיון דכן יש לנו לומר דהאי חג האסיף הכי בעי למימר, חג הבא מאסיפות גורן ויקב לא יהא אלא בזמן אסיפה, וה"ל כאילו כתיב חג הסוכות בצאת השנה באספך את מעשיך, דכל היכא [דלא צריך] למדרש כלל (לא) מצית למימר מאי אסיף קציר, דהא כל עיקר לא הוה דרשינן הכי אלא מייתורא דלישנא.

ואסיקנא דנפקא לן שליש לתבואה מדכתיב⁸⁹⁸ ועשת את התבואה לשלש השנים אל תקרי לשלש אלא לשליש. וה"ק כשתעשה התבואה שליש נדונית לשנים⁸⁹⁹.

שדא ביה נרגא וכו'. וק"ל דמשמע הכא דר' זירא דריש באספך מגרנך ומיקבך בפסולת גרן ויקב, ואילו בפ"ק דסוכה⁹⁰⁰ אתי' למימר הכי ופרכה ר' ירמיה דדילמא גורן ממש יקב ממש וביין קרוש הבא מן שניר, וא"ר זירא הא מלתא הוה בידן ואתא ר' ירמיה ושדא בה נרגא. וי"ל דהכא סמך

בירושלמי המובא בתוס' ישנים לעיל שם. 898 ויקרא כה, כא. 899 עי' ר"ח, ועי' תוס' (בע"ב) ד"ה אל, ועי' רש"י. (ואולי צ"ל ברש"י שעשייתה, וכמו שפירשו תוס'). 900 יב, א. 901 נראה שצ"ל דלא ידע לשנויי לה. 902 סוכה שם ד"ה אמר רבי זירא. 902 *בכ"ב ובכ"ל בדק"ס אות י הגירסא רבא כאן ובסמוך, עיי"ש. 903 עי' לעיל הע' 840. 904 מכות יג, א. ועי' בדברי רבנו שם. 905 כו, א. 906 ד"ה ורבי. 907 ברש"י לא נזכר בתר שליש, אולם אם ניזיל בתר שליש נמי אתו למיפרש מן החדש על הישן משום שאין מביאין שליש כבת אחת. כמבואר בירושלמי שביעית פ"ב ה"ה וכמו שפירש הר"ש שם מ"ז. וכ"ה בר"ח כאו עיי"ש. ועי' תוס' רי"ד. ועי' מרכבת המשנה (דפוס

893 אף דראוי גם לפני שהביא שליש וכמש"כ תוס' לעיל יב, ב סד"ה התבואה, מ"מ אין דרך לקוצרו עד שיביא שליש. 894 קיב, א. 894 *עי' רש"י, רצ"ב. 895 בעמוד זה. 896 וכן הקשו ותירצו (בתירוצי הראשון) תוס' ד"ה ה"ג. 897 לכאורה מלשון רבנו משמע דהגדר של שליש הוא שליש הבישול כלומר באיכות, וכן נראה מלשון רש"י לעיל יב, ב ד"ה והזיתים, וכן מבואר בתוס' ובפסקי הרי"ד לקמן טו, ב שכתבו דזמן לקיטתן של זיתים הוא משעה שהביאו שליש דאז מלקטין אותן ונגמרין במעטן. (הוא הכלי ששמים בו את הזיתים). אולם ר"ח לעיל שם כתב כגון הפרי כשיגמר יש בו משקל ג' סלעים כיון שהביא משקל סלע וחכתו חייב במעשר. נמצא דשליש הוא שליש בכמות. וכן מבואר

בילה איהו גופיה אזיל בתר השרשה, וכדקתני מקצתו השריש לפני ר"ה וכו' 913. ותירץ הר"ז הלוי דר"ש שזורי אזיל בתר לקיטה, והא דנקט השרשה לדבריהם דרבנן קאמר להו, לדידי אין הולכין בו אלא אחר לקיטה, דהיינו אחר גמר פרי 914. וגמר פרי דהכא היינו 915 לאחר שנתייבש בשדה 916. ואע"פ שנעשה פרכין פרכין מ"מ מניחין אותו ליבש, ולאחר ר"ה שהכל יבש מניחין 917 אותו כאחד והרי זו כאילו כלו חדש. ומיהו אפילו היה ישן ממש וחדש ממש די לו כשיצבור גרנו לתוכו דיש בילה. הילכך אפילו לדידכו למה לנו 918 למיזל בתר השרשה, אע"פ שנעשה פרכין פרכין וחשביתו להאי ישן ולהאי חדש, מ"מ זילו בתר לקיטה כירק ובשעת עישורו יצבור גרנו לתוכו, דהא יש בילה ונמצא תורם ומעשר מן החדש על (הישן) [החדש] ומן הישן על (החדש) [הישן]. ותירץ זה דחוק מאד בעצמו.

ועוד דבתוספתא דשביעית פ"ב 919 גרסי' להא מלתא באפי נפשה דלא קאי ארבנן כלל, דתניא פול המצרי שמנע מהם מים שלשים יום לפני ר"ה מתעשר לשעבר ומותר לקיימו בשביעית פחות מכן מתעשר להבא ואסור לקיימו בשביעית, בד"א בשל שקיא, פי' בית השלחין, אבל בשל בעל שמנע ממנו ב' עונות דברי ר"מ, וחכמים אומרים ג', ר"ש בן (כפר חנינא) [כיפר] 919* אומר משום ר"ש שזורי בד"א בזמן שזרעו לירק וחשב עליו לזרע, אבל אם זרעו מתחילה לזרע מקצתו השריש לפני ר"ה ומקצתו השריש לאחר ר"ה אין מעשרין ממנו על מקום אחר ולא ממקום אחר עליו, אלא כונס גרנו לתוכו ומעשר ממנו עליו

רבנו בפסקא הבאה. והראב"ד בכתוב שם השיג על בעל המאור וכתב גם כזה טעה דלקיטה לאו גמר פרי, וגמר פרי קודם לקיטה הוא משיעשה קצוצים גמורים, הכי איתא בתוספתא שביעית [פ"ב ה"ה]. 915 כ"כ הרשב"א (ובבעל המאור ליתא להסבר הזה). 916 ותוס' הנ"ל כתבו איפכא דגמר פרי היינו כשנגמר בישולו, וגמר בישולו הוא כאחת. אלא שמניחין אותו לייבש בשדה לפני שילקטוהו, ואין לקיטתן כאחד כיון דמתייבש פרכין פרכין. ובדברי רבנו מבואר דאע"ג דנלקט מעט מעט (עי' בפסקא הבאה), מ"מ מניחין את הכל בשדה והכל מתייבש יחד, ויבשותו הוא הגמר פרי. (ועי' בדברי רבנו לקמן יד, ב ד"ה דתנן). 917 צ"ל מכניסין. כ"ה ברשב"א (ומכניסין). 918 צ"ל לכו. וכ"ה ברשב"א. 919 ה"ד. 919* כ"ה ברשב"א ר' שמעון בן כיפר, ולפנינו: ר'

ר"ה שלהם תשרי לענין חדש וישן, דסתמא קתני לעיל 908 לירקות, וכל ירקות במשמע, וכדקתני נמי הכא מקצתו השריש לפני ר"ה, וא"כ כי אזלינן בתר לקיטה כירק אמאי אתי לאיקלקולי בהא טפי משאר ירק דעלמא שנלקט מעט מעט ואזלינן בתר לקיטה לענין שניה ושלישית, ולא חיישינן לאיקלקולי, דכיון דר"ה שלהם תשרי הרי הוא תורם ומעשר כל הנלקט מתשרי עד תשרי וליכא חשש קלקול, וה"נ מ"ש 909. וי"ל דשאני מיני קטניות אלו שעשוין להיות פרכין פרכין משנה לשנה להצניען, ומתוך שהן לוקטין בשדה אחת מעט מעט ומניחין, יתערבו הנלקטין אחר ר"ה עם הנלקטין לפני ר"ה, משא"כ בירק שאין לוקטין ומצניעין ¹²³⁴⁵⁶⁷אלא לוקטין ואוכלין.

והא דאמרין דמשום דנעשין פרכין פרכין אזול בהו רבנן בתר (הפרשה) [השרשה]. פרש"י ז"ל דאע"ג דשורת הדין לילך בהם אחר לקיטה כירק, מצו רבנן לתקוני בהו דינא דהשרשה משום חשש קלקול, דהא כל מעשר ירק דרבנן הוא. וק"ל דהניחא לענין מעשר אלא לענין שביעית דקתני מתניתין נמי מאי איכא למימר 910. וי"ל דבשביעית מדרבנן נמי כגון שביעית בזמן הזה מדרבנן, כדאיתא בהשולח 911. והראב"ד ז"ל פי' דאזול רבנן בתר השרשה דאמרין היינו דאזול אדינא דאורייתא שהשיעורים והענינים הללו הכתוב מסרם לחכמים לתקן בהם כמו שיראו. א"ל אביי ויצבור גרנו לתוכו. נראה מפרש"י ז"ל דקושיא היא אמאי שינו רבנן דינייהו למיזל בתר השרשה, דאי משום חשש תערובת דחדש וישן יצבור גרנו לתוכו ויבללם יפה, ונמצא תורם מכל אחד לפי חשבון, וה"ל מן החדש על החדש ומן הישן על הישן. וק"ל הא ר"ש גופיה דקאמר יש

פרנקפורט) הל' תרומות פ"ה ה"ז. 908 בריש פירקין. 909 וכה"ק ותירצו הרשב"א וחי' הר"ן. 910 וכה"ק ותירצו (בתירוצו הראשון) תוס' ד"ה מתוך. וכה"ב ברשב"א וביחי' הר"ן. ועי' חי' הרמב"ן. 911 גיטין לו, א. 913 וכה"ק תוס' ד"ה ויצבור. ועי' מש"כ בזה ביחי' הרמב"ן. 914 לא ידעתי מה הכריח את הר"ה לפרש דהיינו אחר גמר פרי, ואמאי לא קאמר דאזלינן אחר לקיטה כירק, כמבואר בגמ' דג' זמנים יש חנטה הבאת שליש ולקיטה. ותוס' ד"ה אחר כתבו דכל ירק נמי הולכין בו אחר גמר פרי, נראה שכתבו כן אליבא דשמואל דאמר הכל הולך אחר גמר פרי, וקשה עליו מנין לנו שיעור חדש למעשרות, ולכן כתבו דלקיטה היינו גמר פרי. ויתכן שזהו מה שהכריח את הר"ה לפרש כן אף בדברי ר"ש שזורי, דאל"ה שמואל דאמר כמאז. ועי' מש"כ

ונמצא מעשר מן החדש על החדש ומן הישן על הישן, ע"כ⁹²⁰.

והנכון כפי' הראב"ד⁹²¹ דהא דאביי לאו קושיא ממש היא, דהא ודאי אע"ג דאפשר בתקנת בילה שפיר עבוד רבנן למיזל בתר השרשה, דלא בעי תקנה שהרי פעמים שלא יבללנו יפה, אלא בעיא בעלמא הוא אי הוה אפשר למעבד בילה, ומשום דפשטה דמתניתין דהאורז והדוחן משמע דלכל אחד עביד גורן בפני עצמו, דכרישא קתני מתעשרין לשעבר ובסיפא קתני מתעשרין להבא, משמע בב' גרנות, שיילינן לה בדרך קושיא ויצבור גרנו לתוכו⁹²², ומיהו לאו קושיא היא ממש, דהא ממתניתין ליכא הכריחא דלא תסגי בחד גורן.

אשתמיטתיה הא דאמר שמואל הכל הולך אחר גמר פרי. פי' דמאי דפסק שמואל כר"ש היינו דהלכה כוותיה דצובר גרנו לתוכו, ומיהו לאו משום דיש בילה, אלא משום דהכל הולך אחר גמר פרי. וק"ל ושמואל דאמר כמאן, דהא רבנן בתר השרשה אזלי וכן ר"ש שזורי⁹²³, בשלמא להר"ז הלוי אתיא דשמואל כר"ש דסבר אחר גמר פרי אזלינן, ואין גמרו עד שיתבשל⁹²⁴ הכל ומצניעין אותו ביחד וכלו חשוב חדש, אלא לדידן דמפרשין דאף ר"ש שזורי אזיל בתר השרשה נמי, שמואל כמאן. וי"ל דלעולם כרבנן, ובפול המצרי שזרעו לזרע (דיניה כחלתו⁹²⁵) מודו רבנן שהולכין אחר גמר פרי, שאע"פ שלקט זעיר שם זעיר שם מ"מ גמר פרי בהדי הדדי, משא"כ באורז ודוחן שנעשה פרכין פרכין ולקיטתו זה גמרו, ואיכא חשש תערובת חדש וישן⁹²⁶, והא דאמרינן⁹²⁷ דאי אשמעי' לכל אין בילה ה"א [כרבנן ס"ל]. פי' כרבנן דאורז ודוחן ס"ל אף בפול המצרי, דרבנן נמי הכי סבירא להו דבפול

המצרי נמי לא מהניא בילה, משום דבתר השרשה אזלינן דומיא דאורז ודוחן מיהת, [ולאן]⁹²⁸ משום דהכל הולך אחר גמר פרי, וכיון שכן [אין]⁹²⁸ אפשר (הוא) לבלול מה שהשריש קודם תשרי עם שהושרש אחר תשרי, קמ"ל הלכה כר' שמעון שזורי, ולא מטעמיה.

ורש"י⁹²⁹ כתב אשתמיטתיה הא דאמר שמואל הכל הולך אחר גמר פרי, ואף הקטניות לא הלכו בהם אחר השרשה, וכי אמר שמואל הלכה כר' שמעון שזורי לאו מטעמיה, דאילו ר' שמעון טעמיה משום בילה ושמואל טעמיה משום דכוליה חדש הוא וגדל⁹³⁰ ועומד אחר ר"ה. והלשון הזה סתום, דקאמר דלשמואל הקטניות לא הלכו בהם אחר השרשה, וא"כ הדרא קושיין לדוכתא שמואל דאמר כמאן, דאף בכלל קטניות אורז ודוחן ופרגין הם⁹³¹, ודוחק לומר דשמואל (ד)מפרש דרבנן באורז ודוחן לא אזלי בתר השרשה אלא בתר גמר פרי, דהא בהדיא תנן דאזלי בתר השרשה, ומפני זה אין פרש"י נכון בזה כלל.

[יד, א] רבי עקיבא וכו' על רוב מים. דהיינו מי גשמים, שרוב זרעים גדלים על ידן, כדפרש"י. יצאו ירקות שגדלין על כל מים. פי' אף על שאובין כענין שנאמר⁹³² והשקית ברגלך כגן הירק.

ואמרינן מאי בינייהו א"ר אבהו בצלים וכו'. פרש"י והכא נמי כשמנעו מהם מים שלשים יום לפני ר"ה, ור' יוסי הגלילי אית ליה הא מתני', דכיון שמנע מהן מים שלשים יום לפני ר"ה נמצאו גדלין על מי שנה שעברה. אבל לר"ע דאמר יצאו ירקות שגדלין על כל מים (ו)בתר לקיטה אזלינן בהו, דלא אזלינן בתר הכי⁹³³, אלא

ד"ה אחר דלקיטה שאמרו הוא גמר פרי. וכ"כ להדיא תוס' הרא"ש, ושפיר הקשו דא"כ שמואל ס"ל כרבנן. אולם רבנו סובר שגמר פרי הוא אחר הלקיטה, כמבואר כאן ובפיסקא הקודמת, ולפ"ז ל"ק קושיית התוס'. ⁹²⁷ לקמן יד ריש ע"א. ⁹²⁸ כן נראה להגיה. ⁹²⁹ בסוף העמוד. ⁹³⁰ ברש"י: שגדל ונגמר אחר ר"ה. ⁹³¹ וכמש"כ רש"י בראש העמוד ד"ה האורז. והנה רש"י עצמו בפיסקא הקודמת כתב דשמואל פליג על מתניתין דהאורז והדוחן, וכתב למדנו דשמואל אשכח תנא דאזיל בתר גמר פרי, ועליה סמך לפלוגי על ר"ש שזורי ורבנן, וכתב רש"י ואני לא ידעתי מאן הוא ההוא תנא. (אולם ברש"י כת"י ליתא לכל הפיסקא הזו). ⁹³² דברים יא. י. ⁹³³ כלומר בתר מניעת מים ל' יום.

יוסי בן כיפר. ⁹²⁰ הרשב"א הקשה על הרז"ה מתוספתא זו ונשאר בצ"ע. ⁹²¹ בספר כתוב שם, עיי"ש. ⁹²² שם כתב דהקושיא היא אמאי לא תני במשנה נמי תקנתא דיצבור גורנו לתוכו. וכן כתבו תוס' ישנים בשם ר"י עיי"ש. ⁹²³ וכן הקשו תוס' ד"ה אחר. ⁹²⁴ נראה שצ"ל עד שיתייבש. עי' בפיסקא הקודמת. ⁹²⁵ לכאורה תיבות אלו מיותרות. ⁹²⁶ תוס' לקמן יד, א ד"ה הוה אמינא כתבו דשמואל אף באורז ודוחן פוסק דהכל הולך אחר גמר פרי. ומה שהביא אותם לפרש כן הוא קושייתם שהקשו שם דהא ודאי כרבנן ס"ל לשמואל טפי מר' שמעון שזורי, דרבנן דפליגי עליה דר"ש שזורי ס"ל דפול המצרי בתר לקיטה, וא"כ הוה ליה לשמואל לפסוק כרבנן. וקושייתם היא לשיטתם בתוס' כאו